

Andrzej Michał Cienciąła

1901-1973

Absolwent Wydziału Nawigacyjnego z 1923 r., wybitny makler, specjalista morski, dyrektor Polskiej Agencji Morskiej w Gdyni, honorowy konsul Estonii.

Urodził się 13 listopada 1901 r. w Kostkowicach (Śląsk Cieszyński). W 1920 r. ukończył niemieckie państwowe Gimnazjum Realne w Cieszynie (jako uczeń, wraz z bratem Janem, działał na rzecz plebiscytu na Zaolziu). Trzyletnie studia w Szkole Morskiej w Tczewie ukończył z wyróżnieniem w 1923 r. (otrzymał list gratulacyjny od ministra przemysłu i handlu), wcześniej odbywszy praktykę morską – należał do tych absolwentów, którzy popłynęli żaglowcem „Lwów” do Ameryki Południowej.

Dyrektor szkoły inż. Antoni Garnuszewski, chcąc przyjąć absolwentom z pomocą w znalezieniu pracy, zatrudnił trzech z pierwszego rocznika: Andrzej Cienciąła został na „Lwowie” III oficerem, Stanisław Kosko – IV, a mechanik Władysław Milewski – kierownikiem maszyn. „Do obowiązków naszych należało pełnienie funkcji oficerów służbowych w szkole i w internacie w okresie wykładów oraz pływanie w lecie na statku szkolnym”¹.

Niedługo potem zszedł na ląd, otrzymawszy stanowisko prokurenta w firmie Elibor – Spółka Akcyjna Handlowo-Przemysłowa w Wolnym Mieście Gdańsku. W 1927 r., mając 26 lat, został dyrektorem nowo utworzonej Polskiej Agencji Morskiej i był nim przez lat 13 – do wybuchu wojny, a od 1933 r. także jej udziałowcem. PAM w momencie powstawania miała skromniutką siedzibę w parterowym budynku nieopodal drewnianego mola, dzieloną z gdyńską agenturą firmy Elibor, a już od 1928 r. postawiła własną kamienicę z biurami i mieszkaniami przy ul. Świętojańskiej 10. Tuż przed wybuchem wojny gros udziałów w PAM-ie kupił Polskarob.

Dzięki wsparciu Juliana Rummla – dyrektora Żeglugi Polskiej oraz członka rady nadzorczej PAM, a przede wszystkim talentom organizacyjnym i lingwistycznym Andrzeja Cienciąły (władzał językiem niemieckim, angielskim i francuskim) PAM szybko wysunęła się na czoło firm maklerskich

Gmach Polskiej Agencji Morskiej przy ul. Świętojańskiej 10

¹ Władysław Milewski, *Na morzu i lądzie*, Gdańsk 1976, s. 38.

Gdyni i Gdańska, za co Andrzej Cienciąła odznaczony został Złotym Krzyżem Zasługi w uznaniu pionierskich zasług w rozwoju polskiego handlu morskiego.

Spółka była przedstawicielem firm: Żegluga Polska SA, Polbryt SA, Ellerman's Wilson Line Ltd. Hull, Finska Ångfartygs Aktiebolaget, Helsinki, Lykes Bros-Ripley Steamship Co. New Orleans, Rederiaktiebo-

Z rodziną przy swoim Chryslerze 77

laget Nordst Jernan Stockholm, J. Jauritzen Kjobenhavn, A/B Nyman & Schultz Stockholm, Alfred Holt & Co. Liverpool, Ellerman & Bucknall Steamship Co Ltd. London, Nederlandsche Stoomvaart-Maatschappij „Oceaan” N.V. Amsterdam.

Andrzej Cienciąła był prezesem Związku Maklerów Okrętowych, radcą Izby Przemysłu i Handlu, członkiem Rady Portu, zarządu Rady Interesantów Portu i zarządu Rady Instruktorów Handlowych, sędzią handlowym, członkiem zarządu Związku Strzeleckiego, wiceprzewodniczącym Zjednoczenia Narodowego i konsulem honorowym Estonii na województwo pomorskie oraz członkiem Polskiego Związku Zachodniego.

Kupił jacht i został członkiem Yacht Klubu Polski, do którego należała cała gdyńska gospodarcza i polityczna śmietanka, znani żeglarze i działacze, m.in. bracia Leon i Olgierd Tumiłowiczowie (absolwenci WM z 1930 i 1932 r.), założyciele i współwłaściciele Stoczni Yachtowej².

Źródła: *Kadry morskie Rzeczypospolitej*, tom I, pod red. Jana Kazimierza Sawickiego, wyd. II, Gdynia 2000; Julian Rummel, *Narodziny żeglugi*, Gdańsk 1980; *Encyklopedia Gdyni*, Gdynia 2006; Władysław Milewski, *Na morzu i lądzie*, Gdańsk 1976.

W roku 1930, gdy Szkoła Morska, przeniesiona do pięknych gmachów w Gdyni, obchodziła 10-lecie istnienia, był jednym z założycieli oraz członkiem zarządu Stowarzyszenia Absolwentów Szkoły Morskiej, które powstało w grudniu 1930 r. w Gdyni z inicjatywy Adama Fiedorowicza i Stanisława Koski.

Działał też czynnie w Kole Cieszyniaków, które popierało granicę zachodnią RP na Odrze i Nysie Łużyckiej, oraz domagał się włączenia Zaolzia w granice powojennej Polski. W 1944 r. opublikował w „*Ekonomiście Polskim*” artykuł pt. „Rola Polski w zagadnieniach morskich Europy Środkowo-Wschodniej” – o budowie kanału Odra – Dunaj oraz o potrzebie rozwoju transportu rzeczno-ego z południowo-zachodniej Polski i Czechosłowacji do Szczecina, który, jak uważał, zostanie wraz z granicą na Odrze i Nysie przyznany Polsce.

Po wojnie, przewidując komunikację ustroju, zdecydował się nie wracać do kraju i w 1948 r. przyjął wraz z rodziną obywatelstwo brytyjskie. Dla brytyjskiej Colonial Development Corporation (korporacja na rzecz rozwoju kolonii) opracował i realizował projekt połowu rekinów u Złotego Wybrzeża Afryki w celu pozyskiwania oleju wątrobowego na statku przetwórci oraz odsprzedawania mięsa tubylcom, a skóry przedsiębiorcom. We wrześniu 1952 r. wyemigrował z żoną i córką Anną do Kanady, zamieszkał w Montrealu, gdzie już przebywała młodsza, zamężna córka Danuta. Do 1961 r. pracował w dziale aprowizacji brytyjskiej linii okrętowej Cunard. W latach 1961-1972 zajmował się maklerstwem w Federal Commerce and Navigation w Montrealu, ceniony jako specjalista od zwalczania nieuzasadnionych roszczeń asekuracyjnych.

Zmarł w Montrealu 11 listopada 1973 r. Ożeniony był z Wandą Weissmann (1903-1994). Dwie córki z tego małżeństwa to Anna Maria (ur. 1929) – profesor historii na Uniwersytecie Kansas, w Lawrence, KS, USA, oraz Danuta (ur. 1932) – żona Kazimierza Nowakowskiego, zamieszkała w Montrealu, Kanada³.

² Hasło *Yacht Klub Polski*, [w:] *Encyklopedia Gdyni*, Gdynia 2006.

³ Na podstawie biogramu opracowanego dla *Encyklopedii Gdyni* przez córkę Annę M. Cienciąłę, Lawrence, Kansas, w listopadzie 2004 r.